

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МРКОЊИЋ ГРАД

**СТРАТЕГИЈА ПОПУЛАЦИОНЕ ПОЛИТИКЕ
ОПШТИНЕ МРКОЊИЋ ГРАД
ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2026. ГОДИНЕ**

Мркоњић Град, АВГУСТ 2022. године

Садржај:

1. Увод.....	страна 3
2. Преглед тренутне популационе ситуације.....	страна 3
3. Постојећи прописи и мјере којима се подржавају породице и рађање дјеце страна.....	страна 6
4. Списак мјера подршке породици које се примјењују у општини Мркоњи Град а финансирају се из буџета Владе	страна 7
5. Списак мјера подршке породици које се примјењују у општини Мркоњи Град а финансирају се из буџета Општине.....	страна 7
7. Стање наталитета у Републици Српској.....	страна 9
8. Стимулативне мјере.....	страна 10
9. Мјере за реализацију пронаталитетне политике на локалном нивоу.....	страна 12
10. Закључак.....	страна 15

1. Увод

Смањење популације и старење друштва је проблем у цијелој Европи, у Републици Српској, а и у општини Мркоњић Град то представља озбиљан проблем. Неповољни демографски токови могу довести локалну заједницу у озбиљне друштвене, социјалне и буџетске изазове па је стално држање ове теме међу приоритетима и трагање за рјешењима витално питање општине Мркоњић Град.

За преокрет тренутно неповољне ситуације потребно је јачати породичну политику, подстицати стратешку улогу породице и људски фактор ставити у жижу токова.

Реализација стратешких докумената па и ове стратегије претпоставља повезивање и синхронизовано дјеловање свих актера друштвене заједнице, локалне самоуправе Мркоњић Град, јавних установа које дјелују на подручју општине, невладиног сектора, вјерских организација, предузетника, медија итд.

Демографски показатељи у општини Мркоњић Град показују да смо демографски ослабљено подручје, те из анализе произилазе непосредни и индиректни узроци данашње неповољне демографске ситуације и то:

- Ратни сукоби и велике миграције становника,
- Смањење броја рођених беба,
- Нестабилна општа економска ситуација,
- Висок морталитет и велики удио старијег становништва у укупном броју становника,
- Глобализација.

Због горе наведеног неопходно је наставити са примјеном мјера које ће имати дугорочне ефекте и које ће се спроводити континуирано као што је започето у предходној Стратегији популационе политике општине Мркоњић Град за период од 2017. до 2021. године.

2. Преглед тренутне популационе ситуације

Да би добили приближну слику демографске ситуације на подручју општине Мркоњић Град сагледаћемо период од пописа становништва 1991. па до пописа становништва 2013. године чији су резултати званично објављени 30.12.2016. године, а посљедњу процјену броја становника за нашу општину објавио је Завод за статистику Републике Српске у свом статистичком билтену за **2021. годину** и на основу тих расположивих података долазимо до следећег закључка.

Табела 1: Број становника општине по претходним пописима становника, извор: Завод за статистику РС

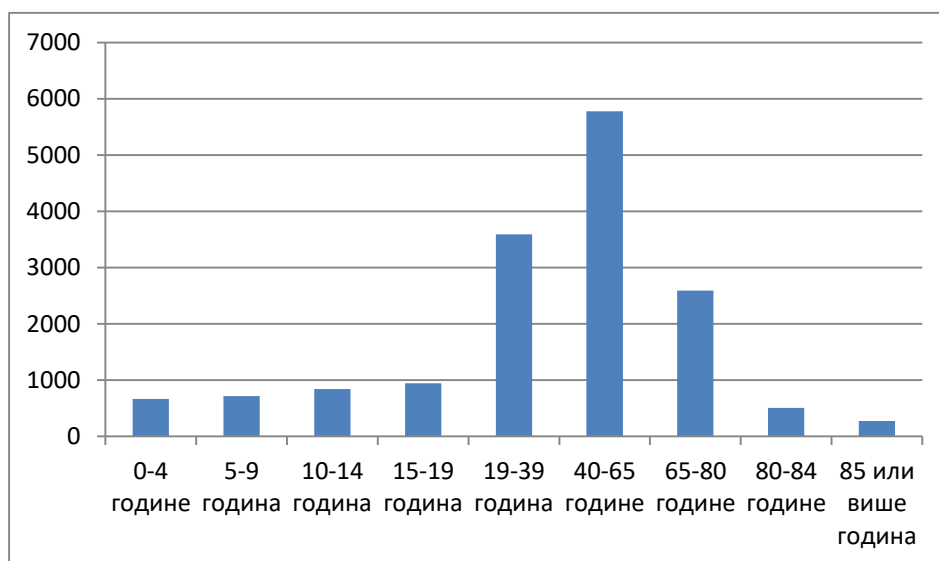
	<i>Становништво општине Мркоњић Град</i>								
<i>Година пописа</i>	<i><u>2020.</u></i> <i>ПРОЦЈЕНА</i>	<i><u>2013.</u></i>	<i><u>1991.</u></i>	<i><u>1981.</u></i>	<i><u>1971.</u></i>	<i><u>1961.</u></i>	<i><u>1948.</u></i>	<i><u>1931.</u></i>	<i><u>1910.</u></i>
<i>Број становника</i>	14.622	15.926	27.395	29.684	30.159	30.949	29.175	27.014	20.620

Простом рачуницом добијамо да је разлика у броју становника у периоду 1991-2020. године – **12.773** или **46,63 %** становника, што је углавном узроковано ратним дешавањима у периоду 1991-1995. године као и тешком економском ситуацијом у послеријатном периоду. Цјелокупно становништво је 1995. године било присиљено напустити територију општине Мркоњић Град, повратак на порушена огњишта који је почео завршетком рата је био тежак и спор, а један број становника се никад није вратио.

У студији професора и демографа Стеве Пашалића и податка на основу пописа 2013. године општина Мркоњић Град спада у ред демографско ослабљених подручја и мјере пронаталитене политике које је општина предузимала дијелом су имале резултате.

Табела 2: Становништво општине по старосним категоријама и полу,
извор: Попис становништва у РС 2013. године

Општина МРКОЊИЋ ГРАД	Пол	УКУПНО	0-4 године	5-9 година	10-14 година	15-19 година	19-39 година	40-65 године	65-80 године	80-84 године	85 или више година	Просјечна старост
	УКУПНО	15926	664	721	840	945	3610	5774	2590	506	276	43,85
	мушки	7660	327	389	396	534	1842	2780	1105	180	107	42,12
	женски	8266	337	332	444	411	1768	2994	1485	326	169	45,46

*у графикану обрађени подаци пописа из 2013. године- Завод за статистику РС

Истовремено је за овај простор карактеристично убрзано старење становништва, повећање морталитета, а смањење наталитета што поред великих миграција представља велики проблем.

У следећој табели дат је приказ броја рођених и умрлих и склопљених бракова, по подацима завода за статистику Републике Српске.

Табела 3. Преглед броја рођених, умрлих, склопљених и разведених бракова на подручју општине Мркоњић Град

По годинама	РОЂЕНИ					Природни прираштај Разлика између броја рођених и умрлих	УМРЛИ					БРАКОВИ		
	Укупно	ЖИВОРОЂЕНИ			МРТВОРОЂЕНИ		Укупно	МУШКИ	ЖЕНСКИ	УМРЛА ОДОЖЧАД		СКЛОПЉЕНИ	РАЗВЕДЕНИ	
		СВЕГА	МУШКИ	ЖЕНСКИ						СВЕГА	МУШКИ			
2009.	162	161	94	67	1	-72	233	118	115	2	1	83	3	
2010.	144	141	62	72	3	-75	216	113	103	-	-	82	4	
2011.	151	151	75	76	-	-70	221	106	115	-	-	105	1	
2012.	126	125	56	69	1	-130	255	125	130	1	1	82	9	
2013.	125	124	65	59	1	-131	255	143	112	-	-	81	16	
2014.	149	149	75	74	-	-91	240	137	103	-	-	71	13	
2015.	121	120	58	62	1	-98	218	99	119	-	-	101	6	
2016.	135	135	65	70	-	-36	171	-	-	-	-	112	1	
2017.	114	114	54	60	-	-135	249	119	130	-	-	82	2	
2018.	118	118	55	63	-	-127	245	130	115	-	-	83	10	
2019.	102	102	56	46	-	-139	241	113	128	-	-	87	9	
2020.	88	88	45	43	-	-196	284	196	138	-	-	73	9	
2021.	101	101	57	44	-	-219	320	168	152	-	-	78	2	
1636	Укупан број рођених за период 2009-2021					-1.512	3148	Укупан број умрлих за период 2009-2021					1120	85

Извор* Демографска статистика – Завод за статистику Републике Српске
Демографски билтени број 17,18,19,20,21 и матични уред општине

Из претходне табеле можемо закључити да је у периоду од 2009-2021. године број рођених **1.636**, а број умрлих **3.148** па је природни прираштај за овај период негативан и износи **-1.512** или **48,03 %**.

Такође, примјетно је смањење броја склопљених бракова као и пораст развода бракова.

Табела 4. Унутрашња миграциона кретања становника општине

По годинама	Број досељених у општину Мркоњић Град				Миграциони салдо Разлика броја досељених и одсељених лица	Број одсељених из општине Мркоњић Град				
	СВЕГА	Из ФБиХ	Из Брчко Дистрикта	Из других општина у РС		СВЕГА	У ФБиХ	У Брчко Дистрикт	У друге општина у РС	
2009.	81	20	-	61	-83	164	25	5	134	
2010.	70	25	-	45	-98	168	28	-	140	
2011.	74	15	5	54	-77	151	14	3	134	
2012.	100	31	2	67	-72	172	27	-	145	
2013.	73	14	-	59	-124	197	27	-	170	
2014.	73	18	-	55	-95	168	19	3	146	
2015.	84	19	-	65	-36	120	17	1	102	
2016.	67	19	-	48	-86	153	32	-	121	
2017.	54	11	-	43	-57	111	23	2	86	
2018.	61	15	3	43	-91	152	13	1	138	
2019.	67	19	3	45	-82	149	16	-	133	
2020.	54	11	-	43	-45	99	15	-	84	
2021.	68	14	-	54	-71	139	18	-	121	
926	Укупан број досељених за период 2009-2021				-1017	1943	Укупан број одсељених за период 2009-2021			

Извор* Демографска статистика – Завод за статистику Републике Српске
Демографски билтени број 17,18,19,20,21 и матични уред општине

Из претходне табеле можемо закључити да је у периоду од 2009-2021. године на подручје општине Мркоњић Град укупно доселило **926** становника из других општина РС, ФБиХ и дистрикта Брчко, док је из општине одселило **1.943** становника у друге општине у РС, ФБиХ и дистрикт Брчко. Миграциони салдо за овај период је **-1.017** становника, док подаци о броју одсељених лица ван територије БиХ нису доступни.

Велики проблем у анализи података о кретању броја становника представља и неусклађеност и недоступност података из евиденције ЦИПС-а као и касно објављивање података са пописа становништва који је одржан 2013. године у БиХ.

Евиденција ЦИПС-а је у надлежности Агенције за заштиту личних података грађана ИДДЕЕА, а добијање података о становништву тј. о броју рођених, умрлих и старосној и полној структури становништва те о броју одјављених и пријављених особа по садашњим законским рјешењима није могуће.

Једини званични подаци који су доступни су статистички годишњаци које објављује Завод за статистику, те подаци из матичног уреда Општине. Када упоредимо податке из евиденције матичног уреда и података Завода за статистику примјетне су мање разлике у броју рођених и умрлих, ове разлике настају због кориштења различитих методологија прикупљања података као и мањкавости у систему пријаве и одјаве грађана и начина промјене мјеста пребивалишта у личним документима.

3. Постојећи прописи и мјере којима се подржавају породице и рађање дјеце

Законски прописи којима се регулише ова област доносе се на нивоу Републике Српске која се и у свом уставу обавезује на заштиту породице, дјетета као и сваког појединца, а правни прописи и друге мјере за подршку породици као основној ћелији друштва као и рађању дјеце доносе се како на републичком тако и на локалним нивоима.

На нивоу Владе Републике Српске овим питањем се бави Министарство породице омладине и спорта у склопу којег је организован Ресор за породицу чији су континуирани пројекти и активности:

- Пројекат "Фонд треће и четврто дијете",
- Финансирање и суфинансирање пројеката и активности у области подршке породици,
- Финансирање посебне мјере подршке жртвама насиља у породици, сигурне куће,
- Праћење примјене Протокола о поступању у случајевима насиља, злостављања или занемаривања дјеце,
- Праћење примјене Општег протокола о поступању у случајевима насиља у породици у Републици Српској,
- Праћење провођења мјера популационе политике на локалном нивоу,
- Обезбјеђење учбеника за одличне ученике из породица са четворо и више дјеце,
- Манифестација "Конференција беба",
- Кампање о значају породице,
- Обилежавање значајних датума за дјецу и породицу.

4. Списак мјера подршке породици које се примјењују у општини Мркоњић Град а финансирају се из буџета Владе

1) Новчана помоћ породици у складу са Законом о дјечијој заштити одобрава се мајкама са пребивалиштем у Републици Српској без обзира на мјесто порођаја, једнократна новчана накнада:

- за свако четврторођено дијете – 450,00 КМ, почевши од 1. јануара 2017. године,
- за свако трећерођено дијете – 600,00 КМ, почевши од 1. јануара 2017. године.
- за свако дијете фонд издваја 250 КМ као трајна мјера.

Пласман средстава извршава се путем Јавног фонда за дјечију заштиту који доставља Министарству породице, омладине и спорта захтјев за дознаку средстава са списком породиља, по поступку регулисаном Упутством о начину и поступку исплате новчане накнаде мајци за новорођено треће и четврто дијете по одлуци о одобрењу пласмана средстава ("Службени гласник Републике Српске", број 40/12).

2) Загарантовано право на новчану накнаду мајкама које су запослене за вријеме породиљског одсуства као и право запосленог родитеља на рад са једном половином радног времена ради појачана његе и старања о дјетету са психофизичким сметњама.

3) Матерински додатак.

4) Додатак на дјецу (условљен примањима родитеља).

- 5) Задовољавање развојних потреба дјеце.
- 6) Предшколско васпитање и образовање за дјецу без родитељског старања, дјецу са сметњама у развоју и дјецу на дужем болничком лијечењу.
- 7) Васпитно образовни програми припремања дјеце за школу.
- 8) Боравак, предшколско васпитање и образовање и превентивна здравствена заштита дјеце предшколског и школског узраста.

5. Списак мјера подршке породици које се примјењују у општини Мркоњић Град а финансирају се из буџета Општине

- 1) Једнократна новчана помоћ за свако новорођенче са подручја општине Мркоњић Град у износу од 300,00КМ, 500,00КМ и 1.000,00КМ и износ од 300.00КМ за набавку колица за близанце;
- 2) Суфинансирање асистираних репродукција;
- 3) Набавка уџбеника за дјецу из вишечланих породица, као и набавку уџбеника за ученике од петог до девог разреда који нису обухваћени набавком уџбеника од стране Министарства просвјете и културе РС, Министарства породице омладине и спорта РС или ученике који уџбенике бесплатно добијају по неком другом основу. Набавка уџбеника и за средњошколце на основу приоритета школе;
- 4) Финансирање превоза ученика;
- 5) Олакшани услови за остваривање стипендије за студенте из вишечланих породица и социјално угрожених породица;
- 6) Суфинансирање боравка у вртићу дјеце из вишечланих породица;
- 7) Повремене помоћи у стамбеном збрињавању вишечланих породица преко јавног позива за дојелу средстава за реконструкцију стамбених објеката;
- 8) Новогодишњи пакетићи за дјецу из вишечланих породица;
- 9) Додјела потрошачких бонова кроз пројекат „Моја породица 3+“;
- 10) Програм социјализације дјеце;
- 11) Изградња зграде за младе брачне парове.

6. Стање наталитета у Републици Српској

Пад стопе наталитета константа је већ неколико деценија, демографски опоравак је спор и неизвјестан и уз много радикалније мјере подршке рађању од постојећих.

У научно-истраживачкој студији "Анализа демографске ситуације и спровођења пронаталитетних мјера и активности у РС" Савјета за демографску политику РС (2008.) наводи се да су данас у Републици Српској рађања за више од 30% мања у односу на ниво потребан само за смјену генерација, односно да би стопа укупног фертилитета са постојећих 1,5 дјетета по жени досегла потребни ниво од 2,1 дјетета по жени. У трагању за оптималним паритетом бројности породица, демографи Републике Српске налазе да би у случају да 22% породица има једно, а исти толики проценат двоје дјеце, требало чак 56% њих које би се одлучиле да окончају своју репродукцију са троје дјеце.

С друге стране, констатује се да је данас треће дијете у Републици Српској ријетка појава, а четврто веома ријетка појава, према подацима за 2007. годину тек 15% новорођенчади у РС по реду је треће или четврто дијете у породици.

Међутим, извјесно је још нешто - одлука о рађању и стварању потомства значајно је условљена управо општим безбједносним и социјално-економским амбијентом, а страх од нових сукобљавања и осјећање бесперспективности никад нису били стимулативни за породицу да се одлучи за бројније потомство.

Сви друштвени процеси који су се дешавали у 20. вијеку значајно су утицали на смањење становништва на овом подручју, али с друге стране, они су генерисали и једну општу несигурност која људе обесхрабрује и наводи да размишљају на начин - ако је једна генерација овдје морала да преживи три рата, зашто то сутра морају и моја дјеца. То су све разлози друштвене природе, који објективно постоје.

Питање рађања дјеце у општини Мркоњић Град постало је предмет организоване бриге и **приоритет свих приоритета**, а мјере стимулисања репродукције треба уградити у мањој или већој мјери у све области функционисања система - од рада и радних односа, здравства, дјечије и социјалне заштите, до образовања и становања, а постојеће мјере је потребно унаприједити да би се тренд губитка становништва зауставио.

Предходна стратегија популационе политике чији је период важења био од 2017. до 2021. године је први званични документ који је усвојила Скупштина општине Мркоњић Град чија је имплементација имала задатак да поправи стање у овој области, већина планираних мјера је реализована, а позиција у буџету Општине за ове намјене је у 2022. години повећана са 100.000,00КМ на 150.000,00КМ.

Код одлуке за заснивање породице битна је подршка од локалне заједнице око рјешавања егзистенцијалних проблема запошљавања и стамбеног збрињавања, а посебна пажња се придаје да се подстакну млади брачни парови да одлуку о потомству ставе на прво мјесто.

Борба за већи наталитет тешка је и неизвјесна, гдје је неопходна добро креирана Стратегија популационе политике пресудна за демографски опоравак. Уз дуготрајну примјену разноврсних стимулативних мјера и акција, популациона политика даје резултате тек након читавог низа година провођења.

Други моменат је везан за стварање услова на нивоу локалне заједнице за одрастање дјеце. То су мјере које омогућавају да мајка може да рађа и може да издржава дјецу, тј. да се постигне висок степен запослености женске популације као и развијена здравствена заштита.

Да би се зауставио негативан природни прираштај провођење мјера популационе политике усмјерено је искључиво на дјецу како би им се осигурало безбрижно одрастање. Општина Мркоњић Град већ дуги низ година чини све како би дјеца имала што боље услове за здраво одрастање кроз улагања у изградњу спортских терена и игралишта за дјецу у мјесним заједницама, као и активизам младих кроз културне и спортске организације и јачање невладиних организација које се баве овом проблематиком.

Без тако постављеног дугорочног концепта неће бити ни успјеха. А када се у обзир узме финансијски ефекат свих предузетих мјера у Републици Српској видљиво је да се у ту сврху улажу значајна финансијска средства, а да је потребно пуно више мјера да би се зауставило губљење становништва.

7. Стимулативне мјере

Пронаталитетна политика Републике Српске састоји се од низа стимулативних мјера уграђених у скоро све области функционисања система и без обзира што су ефекти тих мјера тек сада постали видљиви њихово сервисирање није јефтино.

У области рада и радних односа дефинисано је право родитеља на породилско одсуство које траје за прво и друго дијете 12 мјесеци, за близанце, треће и свако наредно дијете 18 мјесеци. Ово право је у другим земљама значајно смањено - у Америци је тај период одсуства тек два мјесеца, у неким земљама западне Европе до четири мјесеца, у окружењу је тај период различито дефинисан – у Федерацији БиХ постоје кантони гдје уопште не постоји накнада плате за вријеме породилског одсуства. Ту су и друга права из радног односа - право једног од запослених родитеља да ради са половином радног времена у случају потребе за појачаном његом дјетета, затим и забрана давања отказа породили док је на породилском одсуству.

У области здравства - породиље имају пуну здравствену заштиту у току трајања трудноће, порођаја и материнства, а то право имају и предшколска дјеца и омладина школског узраста.

У систему дјечије заштите мјере су накнада плате за вријеме породилског одсуства и накнада плате за рад са скраћеним радним временом. Дакле, послодавац само финансира накнаду плате у првом мјесецу одсуства, а за све остале мјесеце накнаду рефундира Јавни фонд за дјечију заштиту. Слично је и у случају права на рад

са пола радног времена. Затим, ту је и матерински додатак за незапослене мајке до једне године старости дјетета, а за близанце и треће и свако наредно дијете у трајању од 18. мјесеци.

Затим, постоји и помоћ за опрему новорођенчета - сва дјеца која се роде у Републици Српској имају право на једнократну помоћ. Ту је и додатак за дјецу који има функцију социјалне заштите породица које су социјално угрожене, затим и новчане накнаде за рођење трећег и четвртог дјетета по одлуци Владе РС.

Акти који дефинишу предшколско васпитање и образовање такође индиректно остварују пронаталитетну функцију - регресирањем боравка дјеце у предшколским установама, гдје општине за највећи број дјеце практично носе 80% трошкова смјештаја.

У систему социјалне заштите мјере су различити програми подршке сиромашним породицама са више дјеце - набавка књига, школског прибора, одјеће и обуће, љетовање дјеце, куповина огрева и хране и слично, али и новчана помоћ самохраним родитељима без прихода до једне године живота дјетета.

У области становања мјере су изградње кућа породицама са четворо и више дјеце, намјенски стамбени кредита под повољнијим условима за млађе брачне парове. У цивилном сектору мјере су оснивање и подршка раду удружења породица са четворо и више дјеце.

Највећи проблеми данас су недостатак **првог и трећег** дјетета. Друго дијете у приличној мјери прати прво, али недостаје довољно прворођенчади, односно парова који се одлучују на брак и заснивање породице. Још већи је проблем са трећим дјететом, јер се тек мањи број породица одлучује за треће дијете.

Дјечији доплатак примају само друго, треће и четврто дијете, у износима који се крећу од 40 до 100 марака мјесечно, а ово право условљено је одређеним социјалним статусом породице (цензус).

Свакодневне животне потребе, међутим, захтјевају много више, политика привилегованог запошљавања чланова породица са четворо и више дјеце тек би била мјера која би обезбиједила бољи материјални и социјални положај ових породица, а уз то би представљала истинску стимулацију за све оне који размишљају о бројнијем потомству.

У Републици Српској бруто стопа фертилитета веома је ниска, износи испод 1,5 дјетета по жени, а да би се достигао ниво потребан за смјену генерација потребно је да стопа укупног фертилитета досегне ниво од 2,1 дјетета по жени.

Извјесно је да периодични пројекти дају озбиљне ефекте и резултате тек након одређеног периода, јер демографска обнова јесте један дуготрајан процес који се не рјешава ни брзо ни лако и у који треба да се укључе сви појединци, заинтересоване невладине организације и надлежне јавне институције и дају свој допринос опстанку

становништва на простору општине јер мјере које Општина донесе донијеће добре резултате тек генерацијама иза нас.

Битно је да се настави пружање финансијске подршке родитељима на почетку сваке школске године у виду додјељивања бесплатних уџбеника. Финансирање трошкова за ученике који путују више од 3 километра до школе у једном правцу.

Једна од могућих мјера би могла бити одобравање бескаматних кредита и на тај начин омогућити рјешавање стамбеног питања за младе брачне парове, дати разне кредитне погодности родитељима са више дјеце. Исто тако, неопходна је и свеобухватнија промоција значаја репродуктивног здравља, и то кроз разне пропагандне акције.

Медијска промоција иде у прилог експанзивне популационе политике и да кроз разне садржаје сугеришу младима (и не само младима) важност рађања. Треба омогућити разне олакшице за људе који живе на селу, кроз финансијске мјере подстицати људе да живе (и остану живјети) на селу, које је мјесто неисцрпног биолошког потенцијала. На послијетку, неопходно је и буђење свјести младих људи о питању опстанка нације, формирање њиховог става о том питању и личне одговорности и улоге коју имају у очувању нације, а то питање мора бити укључено у сам образовни систем.

8. Мјере за реализацију Стратегије популационе политике општине Мркоњић Град за период од 2022. до 2026. године

Ниједна популациона политика, ма колико била развијена не може одговорити на све потребе и очекивање становништва. Поред мјера које се предузимају на републичком нивоу, општина Мркоњић Град је дефинисала мјере на локалном нивоу.

Општина Мркоњић Град је у буџету за 2022. годину издвојила додатна средства на позицији текуће помоћи за пронаталитетну политику у износу од 150.000,00КМ и кроз Програм за подстицај привредног развоја општине Мркоњић Град у 2022. години планирана су средства за младе брачне парове на селу у износу од 20.000,00КМ. Средства за наведене програме усвајају се сваке године у различитом износу у зависности од финансијске могућности Општине.

- ***Обезбиједити додатна финансијска средства за подршку повећању наталитета***
  - Промоција и подизање свијести о породичним вриједностима, едукативни програми у свим секторима, са нагласком на образовање,
  - Формирати Одбор за популациону политику као стручно савјетодавно тијело Скупштине општине са задатком праћења развоја становништва, предлагања и праћења спровођења мјера популационе политике у Општини Мркоњић Град,

- Годишње утврђивање висине средстава за спровођење локалних мјера популационе политике у буџету Општине,
- Формирање фонда у буџету Општине за популациону политику.
- **Обезбиједити додатне програме подршке породици**
  - Помоћ при рјешавању стамбеног питања за вишечлане породице са троје и више дјеце,
  - Изградња зграде за младе брачне парове,
  - Додјела грађевинских парцела у власништву општине и суфинансирање трошкова урбанистичко техничке документације, прикључка струје, воде за вишечлане породице са троје и више дјеце и друго,
  - Новчане накнаде за подстицај склапања бракова (ако су оба супружника незапослена),
  - Новчана наканда за незапослене породиље из буџета Општине,
  - Суфинансирање трошкова боравка у вртићу за свако дијете, Општина суфинансира 64% трошкова боравка у вртићу, за четврто, пето и свако наредно дијете из исте породице боравак је бесплатан без обзира на број дјеце која бораве у вртићу из исте породице,
  - Помоћ вишечланим породицама кроз субвенционисање плаћања комуналних услуга (ваучер за воду, струју, комуналне таксе и сл.),
  - Вођење активних кампања о репродуктивном здрављу, спречавању полних болести и лијечење стерилитета.
- **Обезбиједити додатне програме подршке запошљавању и samozapošljavanju**
  - Помоћ при запошљавању и samozapošljavanju на основу Програма за подстицај привредног развоја општине Мркоњић Град,
  - Подстицај за запошљавање младих брачних парова на селу и вишечланих породица на основу Програма за подстицај привредног развоја општине Мркоњић Град.

Начелник општине донијеће појединачне Програме и Правилнике за реализацију Стратегије популационе политике општине Мркоњић Град за период од 2022. до 2026. године у року од три мјесеца од дана објављивања у Службеном гласнику општине Мркоњић Град.

Општина Мркоњић Град се определијелила за израду овог стратешког документа након детаљне анализе показатеља демократске ситуације на подручју наше општине.

Начелник општине Мркоњић Град је донио Рјешење о именовању радне групе за израду Стратегије популационе политике општине Мркоњић Град за период од 2022-2026. године, у саставу:

1. Стевица Еремија, координатор групе
2. Јована Ступар, члан,
3. Ђурђица Шолак, члан,
4. Зоран Бјелајац, члан,
5. Миљка Антић, члан,
6. Добрица Тепић, члан,
7. Дејан Караћ, члан,
8. Миланко Алексић члан,
9. Диана Бијелић, члан,
10. Александра Ћућуз, члан,
11. Дражена Пуцар-Киза, члан,
12. Блашко Каурин, члан,
13. Весна Костић, члан,
14. Остоја Милашиновић члан и
15. Мирослав Милановић члан.

Задатак радне групе је био да:

1. Сагледа тренутно стање у овој области,
2. Направи пресјек популационе ситуације,
3. Сагледа постојеће прописе и мјере којима се подржавају породице и рађање дјеце,
4. Направи анализу демографске ситуације на подручју општине и имплементације Стратегије пронаталитетне политике општине Мркоњић Град за период од 2017-2021. године у предходне четири године,
5. Одреди стратешке циљеве, програме и мјере за побољшање природног прираштаја становништва,
6. Утврди финансијску конструкцију планираних мјера подршке породици и рађању,
7. Прикупљање и анализа свих података неопходних за израду нове Стратегије пронаталитетне политике општине Мркоњић Град за период од 2022-2026. године.

**ПРИЛОГ: Број становника по насељеним мјестима Општине Мркоњић Град,
Попис становништва 2013. године**

	Naseljeno mjesto	Ukupno	Bošnjaci	%	Hrvati	%	Srbi	%	Ostali	%
1	Baljvine	350	245	70,00%	0	0,00%	104	29,70%	1	0,30%
2	Bjelajce	705	9	1,30%	5	0,70%	689	97,70%	2	0,30%
3	Brdo	554	1	0,20%	3	0,50%	550	99,30%	0	0,00%
4	Dabrac	69	1	1,40%	0	0,00%	68	98,60%	0	0,00%
5	Donja Pecka	22	0	0,00%	0	0,00%	20	90,90%	2	9,10%
6	Donja Podgorja	12	0	0,00%	0	0,00%	12	100,00%	0	0,00%
7	Donji Barači	295	0	0,00%	1	0,30%	294	99,70%	0	0,00%
8	Donji Graci	218	0	0,00%	0	0,00%	218	100,00%	0	0,00%
9	Dubica	49	0	0,00%	0	0,00%	49	100,00%	0	0,00%
10	Gerzovo	268	0	0,00%	0	0,00%	268	100,00%	0	0,00%
11	Gornja Pecka	125	0	0,00%	1	0,80%	124	99,20%	0	0,00%
12	Gornje Podgorje	46	0	0,00%	0	0,00%	46	100,00%	0	0,00%
13	Gornji Barači	89	0	0,00%	0	0,00%	89	100,00%	0	0,00%
14	Gornji Graci	599	0	0,00%	1	0,20%	598	99,80%	0	0,00%
15	Gustovara	213	0	0,00%	2	0,90%	211	99,10%	0	0,00%
16	Jasenovi Potoci	98	0	0,00%	0	0,00%	98	100,00%	0	0,00%
17	Kopljevići	305	1	0,30%	1	0,30%	303	99,30%	0	0,00%
18	Kotor	331	0	0,00%	1	0,30%	330	99,70%	0	0,00%
19	Liskovica	25	0	0,00%	11	44,00%	14	56,00%	0	0,00%
20	Magaljdol	99	0	0,00%	0	0,00%	99	100,00%	0	0,00%
21	Majdan	429	0	0,00%	72	16,80%	355	82,80%	2	0,50%
22	Medna	226	0	0,00%	0	0,00%	226	100,00%	0	0,00%
23	Mlinište	6	0	0,00%	0	0,00%	6	100,00%	0	0,00%
24	Mrkonjić Grad	7.371	115	1,60%	52	0,70%	7.130	96,70%	74	1,00%
25	Oćune	221	0	0,00%	1	0,50%	219	99,10%	1	0,50%
26	Okandžije	48	0	0,00%	0	0,00%	48	100,00%	0	0,00%
27	Orahovljani	315	0	0,00%	0	0,00%	315	100,00%	0	0,00%
28	Podbrdo	744	0	0,00%	2	0,30%	742	99,70%	0	0,00%
29	Podorugla	1.001	3	0,30%	5	0,50%	991	99,00%	2	0,20%
30	Podrašnica	752	0	0,00%	1	0,10%	751	99,90%	0	0,00%
31	Stupari	294	0	0,00%	0	0,00%	293	99,70%	1	0,30%
32	Surjan	207	0	0,00%	0	0,00%	207	100,00%	0	0,00%
33	Šehovci	254	0	0,00%	0	0,00%	254	100,00%	0	0,00%
34	Šibovi	8	0	0,00%	0	0,00%	7	87,50%	1	12,50%
35	Trijebovo	214	0	0,00%	0	0,00%	213	99,50%	1	0,50%
36	Trnovo	28	0	0,00%	0	0,00%	28	100,00%	0	0,00%
37	Ubavića Brdo	81	0	0,00%	0	0,00%	81	100,00%	0	0,00%
38	Vlasinje	0	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
	Σ	16.671	375	2,20%	159	1,00%	16.050	96,30%	87	0,50%

9. Закључак

На подручју општине Мркоњић Град број становника у периоду 1991-2021. године се смањио за – **12.773** становника, а преко 3.372 становника је старије од 65 година што представља озбиљан проблем, истовремено је природни прираштај на подручју општине у озбиљном минусу и за период од 2009-2021. износи **-1.293**, такође миграција становника је у порасту, а за овај исти период изгубили смо **-1.804** становника само у границама БиХ, подаци о миграцијама у иностранство нису доступни. У години пандемије накратко је заустављен процес одлива становништва у иностранство али је за очекивати да ће се након поправљања епидемиолошке ситуације овај неповољни тренд наставити.

Узрок оваквих демографских последица може се пронаћи у планирању породице, све раширењем самачком животу, постратним траумама, расељавању и избјеглиштву, али и тешкој социјално-економској ситуацији, психолошким и многим другим факторима. Примјеном мјера из предходне Стратегије популационе политике за период од 2017. до 2021. године процес депопулације се лаганао зауставља, што је мјерљиво констатнтним бројем новорођене дјеце који се након великог пада одржава на бројци око 110 до 120 годишње.

Такође, долази до све каснијег ступања парова у брачну заједницу (жене најчешће улазе у брак са 26 година, а мушкарци са 29 година старости), а самим тим долази до каснијег одређења жена за мајчинство. Просјечна старост мајке при рођењу дјетета у Републици Српској је 26,8 година. Повећан је степен стерилитета због одгајања рађања и све веће праксе употребе абортуса као контрацептивног метода.

Рјешавање овог проблема треба да је приоритет свих приоритета, јер опстанак сваке локалне заједнице зависи о становништву које је насељава!